

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

Проф. д-р БОРИС ТОДОРОВ КОЛЕВ – Катедра „Туризм“ от
Стопански факултет при ЮЗУ „Н. Рилски“ - Благоевград

Върху научните публикации, научно-организационната и преподавателската дейност на доц. д-р ДЕСИСЛАВА ГЕОРГИЕВА ВАРАДЖАКОВА, участник в конкурс, обявен от НИГТГ - БАН в ДВ, бр. 104 от 14.12.2018 г. за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ по Професионално направление 4.4. Науки за Земята, научна специалност „икономическа и социална география“ (География на туризма) за нуждите на Департамент „География“ при НИГТГ - БАН

Единствен участник в обявения конкурс е доц. д-р ДЕСИСЛАВА ГЕОРГИЕВА ВАРАДЖАКОВА от Катедра „Туризм“ на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

I. Биографични данни:

Доц. д-р Д. Вараджакова е родена на 27.04.1980 г. в гр. Русе. През 2002 г. завършва висше образование в УНСС по специалността „Туризм“. От 2003 до 2004 г. е на обучение в Савойския университет в Анеси (Universite de Savoie, Anesey) във Франция. Завършва и магистърски курс по специалност „Туризм“ в УНСС. През 2004 – 2005 г. завършва магистратура по испанска филология в СУ „Св. Кл. Охридски“. Работила е като туроператор в няколко туристически фирми („България Холидейз ЕАД“, „Скайлинк“ и други). От 2005 до 2010 г. е редовен докторант в Катедра „Туризм“ в УНСС и през 2010 г. получава ОНС „Доктор“ по специалността 05.02.18 „Икономика и управление“ (диплома № 34313, издадена от ВАК). От 2016 г. до сега е на длъжността „Доцент“ по направление 3.9. „Туризм“ в Катедра „Туризм“ към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Същевременно е вземала участие като фирмен представител в туристически борси, изложения и инфотурове в Лондон, Будапеща, Сплит, Берлин, Париж, Истанбул, Солун, Виена, както и на други места. Доц. д-р Вараджакова владее в различна степен испански, английски, френски, руски и италиански език. Притежава необходимите технически умения (може да работи с GDS Amadeus, Galileo, Fidelio и други програмни пакети, използвани в туристическата индустрия).

Към 1.02.2019 г. Д. Вараджикова има 2 години и 5 месеца стаж на академичната длъжност „Доцент”. Изискването на ЗРАСРБ е за минимум 2 години заемане на тази длъжност и участието в конкурса отговаря на това условие.

II. Научни публикации представени за участие в конкурса:

Участието в обявения конкурс е представила 43 научни публикации в следните раздели:

II.1. Самостоятелни монографии:

II.1.1. Организация на градския туризъм, Изд. 2009 г. С.

Монографията представлява интерес с анализите, свързани с организацията и провеждането на туристически дейности в условията на спецификата на градския туризъм.

II.1.2 Ревеню мениджмънт в туризма, Изд. 2015 г. С.

Тази самостоятелна публикация е една от малкото в които се разглежда подобна проблематика. В повечето научни разработки свързани с туризма се представят факти и числа, но доста по-малко внимание се отделя на организацията, икономическите резултати и управлението на приходите, а това е важно, защото туризмът е преди всичко вид стопанска дейност. Доц. Вараджакова запълва до известна степен тази липса.

II.1.3. Бурел – туристически потенциал, Изд. 2019 г. С.

С това монографично изследване се представя туристическият потенциал на една българска покрайнина. Според мен, с тази своя книга участието в конкурса следва българската географска класическа традиция на изследване на различните краища на страната, нещо, което са правили Г. Гунчев, К. Дрончилов, И. Батаклиев и други.

II.2. Участие в колективна монография:

II.2.1. Рекреацията – начин на осигуряване. (автор на главата: „Рекреационен потенциал на хотелиерството”, стр. 407-432), Изд. 2018 г., С.

II.3. Учебници:

II.3.1. Културно-исторически туризъм, Изд. 2016 г. С.

В този учебник за целите на обучението са представени някои основни понятия, свързани с този вид туризъм. Поместен е и кратък компетентен преглед на най-важните и ценни за туризма културно-исторически обекти в нашата страна.

II.4. Научни статии:

Кандидатката е представила 9 самостоятелни научни статии, от които 4 публикувани в чужбина (Германия - 1, Канада - 1 и Македония - 2), както и Във всичките статии са анализирани различни аспекти на туризма като приходи, пазари и други.

II.5. Научни доклади:

Доц. Вараджаклова е представила списък от 24 доклада, представени на различни научни, повечето международни форуми, от които 1 в чужбина (Русия). На 22 от тях, тя е самостоятелен автор.

II.6. Статии в професионални списания:

В този раздел са представени 4 самостоятелни статии в сп. *Hotels&Restaurants Magazine*. В тях са анализирани някои от чисто практическите аспекти на туристическата дейност като повишаване на конкурентоспособността, бизнес-планирането и други.

III. Преподавателска дейност:

Доц. д-р Д. Вараджикова е преподавала редица курсове в Лесотехническия, Пловдивския и Великотърновския университет. Била е „хоноруван преподавател” по дисциплината „туристически ресурси” в Лесотехническия университет през 2010-2011 г. През този период е била и преподавател в Пловдивския университет „П. Хилендарски” – филиал Кърджали по дисциплините: „културно-исторически туризъм”, „екскурзоводство”, „хотелиерство и ресторантьорство” и други. Във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” е преподавала по редица дисциплини като: „Градски и извънградски туризъм”, „Съвременни видове туризъм”, „Хотелиерство”, „Туроператорска и туристическа агентска дейност” и други.

При това изброяване на преподавателската дейност на доц. Вараджаклова прави впечатление нейната широка професионална компетентност. Това е важно, защото нито един вид туризъм не съществува и не се развива сам за себе си, а е в неразривна връзка, в много от случаите, с други видове туристическа дейност.

IV. Постигнати резултати и приноси:

В представените монографични публикации, посветени на науката за туризма са изследвани редица проблеми, проявяващи се в развитието на туристическия отрасъл; някои основни съвременни теоретични постановки като „ревеню-мениджмънта” (управление на приходите), в които са изложени и виждания на автора; задълбочено по компонентно е изследван съществуващия туристически потенциал на историко-географската и етногеографска покрайнина Бурел; критично са анализирани структурата и качеството и организацията на градския туризъм; чрез конкретни примери е обоснован и показан потенциалът за развитието на културно-историческия туризъм; приложението на някои методи и подходи за извършване на анализи и оценки в туризма;

Специално отбелязвам научно-публикационната й дейност след заемането на академичната длъжност „Доцент” във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” през 2016 г. След тази година тя има публикувани 1 самостоятелна монография (Бурел – туристически потенциал, 2019 г.), глава „Рекреационен потенциал на хотелиерството” в обем от 25 стр. в колективната монография „рекреацията – начин на употреба”, изд. 2018 г., 5 научни статии, от които 2 в съавторство и 8 изнесени доклада (от тях 2 в съавторство) на научни форуми с международно участие.

Бих отбелязал, че кандидатката за заемането на академичната длъжност „Доцент” има и богат практически опит, което може да се установи, както от нейните публикации, така и от многобройните й участия в международни туристически борси и изложения.

V. Установени цитирания на трудове на доц. д-р Д. Вараджакова:

Установени са 35 цитирания (без самоцитирания) на нейни публикации, от които 13 в чужбина, но цитирани само от български участници с доклади в съответните научни форуми. Не са представени цитирания от чуждестранни учени в техни публикации или в представени на форуми доклади.

VI. Приносите в научните публикации, представени за участие в конкурса са в следните направления:

VI.1. География на туризма (18 публикации);

Основният принос в това направление е първото самостоятелно, цялостно, комплексно, инвентаризиране и оценяване на съвременния туристически потенциал на етногеографската област Бурел.

VI.2. Ревеню-мениджмънт в туризма (12 публикации);

Най-ценният принос тук е разработването и публикуването, за пръв път в нашата страна, на монографичното изследване „Ревеню-мениджмънт в туризма”, в което се съдържат ценни анализи по отношение на управлението на приходите (ревеню) в този стопански отрасъл.

VI.3. Иновации в туризма (7 публикации).

В тази група публикации са представени и компетентно анализирани приложните полета на потенциалите, съдържащи иновативните управленски методи и подходи прилагани в ИТ индустрията като радикален мениджмънт, някои инструменти на операционния мениджмънт и други при управлението на човешките ресурси в туризма.

Всичко неизчерпателно изброено от мен приемам за несъмнени основни научни приноси на доц. Д. Вараджикова, които имат както теоретично, така и практическо значение и приложение и по тях нямам забележки.

VII. Критични бележки:

- В работата си по-нататък участникът в обявения конкурс трябва да конкретизира по-ясно постигнатите изследователски резултати;
- Да се насочи към повече публикуване на свои разработки в чуждестранни научни издания, с което да участва по-активно в международния научен публицистичен обмен и неговите резултати да стигнат до по-широк кръг учени;

Заклучение:

Всички нормативни изисквания по процедурата на конкурса, съгласно ЗРАСРБ и Правилника на НИГТГ, са спазени.

Посочените критични бележки имат характер на препоръки. Те не омаловажават и не подлагат на съмнение постигнатите резултати и откритите приноси.

Доц. д-р Десислава Георгиева Вараджикова е учен и преподавател с ясно открит изследователски профил в географията на туризма, която е сегмент от икономическата и социалната география, защото туризмът и неговите социално-икономически измерения са част от предметната област на науката икономическа география.

Участникът в конкурса се отличава с голяма научна продуктивност и новаторство в своята област. Притежава необходимият опит, интереси и изградена научна компетентност в тази област на географията. Голяма част от публикациите му и особено монографиите, както и не малко от статиите и докладите, са със значителна практическа насоченост и са прилагани в преподавателската му работа, което е най-тесната връзка между науката и споделянето на знания и практика чрез преподаване.

Доц. д-р Д. Вараджикова притежава и значителен практически опит в областта на географията на туризма, както и изобщо в науката за туризма. Чрез заемането на академичната длъжност „Доцент” по научната специалност „икономическа и социална география” (География на туризма) за нуждите на Департамент „География” при НИГТГ-БАН, доц. д-р Вараджикова, с нейните научни интереси и

тематика, ще разшири тематичния профил и изследователски обхват на провежданите в този департамент изследвания и разработване на проекти.

Като имам пред вид всичко това си позволявам да направя следното предложение:

Уважаемите членове на Научното жури да гласуват предложение до Научния съвет на НИГГГ - БАН да вземе решение, с което доц. д-р **ДЕСИСЛАВА ГЕОРГИЕВА ВАРАДЖИКОВА** да заеме академичната длъжност „ДОЦЕНТ” по Професионално направление 4.4. Науки за Земята, научна специалност „Икономическа и социална география” (География на туризма) за нуждите на Департамент „География”.

**3 април 2019 г.
СОФИЯ**

РЕЦЕНЗЕНТ:
(проф. д-р **Борис Т. Колев**)